

Menfaat

2011-03-07

Napolyon'un sözüydü sanırım: *İnsan sadece iki kaldıraçla harekete geçer, korku ve şahsi menfaat.*

Bu sözü duyduktan sonra iki şeyi düşündüm; birincisi *şahsi menfaat* denen insan özelliğini onun bir kusuru gibi algılayan ve kendilerine genelde *solcu* diyen insanların düşündüm. Şahsi menfaati ortadan kaldırmanın diğer anlamının insanların yapmaları gereken işleri sadece korkuyla yapmaları olduğunu...

Bu insan tipine etrafımda pek sık rastlamıyorum, çünkü gerçek hayatta hepimiz menfaatomuzu daha bi düşünüyoruz, ama Internet, *öz-menfaatin* neden kötü olduğunu ve bütün kötülöklere nasıl kaynaklık ettiğini anlatan insan yavru-larıyla dolu. Her okuduğumda, diyorum ki, demek ki bu arkadaşlar öz-menfaati *korku* ile değıştirmekler, *dışlanma korkusu*, *ceza korkusu*, *ciddiye alınmama ko-rkusu*, *yakulma korkusu* gibi korkular getirip, insanı *kendi için* çabalamaktan vazgeçirecekler.

Müthiş bir fikir!

Kendin için çabalarsan, menfaatinı düşünürsen kötüsün. Kötüsün, zira mülkiyet hırsızlık, kâr şerefsizlik, üretim sömürüdür.

Bu tipi olduğu gibi bırakalım, çünkü zaten iflah olacak değil, gün boyu teori kusup, *devrimi* konuşup, akşam çışini yapıp yatmakla geçen ömrünce, *bir yaralı parmağa işemek* dürtüsünden mahrum kalacaktır. *Ortak menfaat* diye bir şeyi anlamayacak, fikirler olmazsa üretim araçlarının, üretim araçları olmazsa insanların, insanlar olmazsa fikirlerin hiçbir işe yaramayacağını göremeyecektir.

Kapitalizm (diye bir şey varsa) asıl muharriki Marx'ın söylediğı gibi *kapital* değildir sevgili yoldaşlar, eğer *iş fikri* dediğiniz nane olmazsa, kapital hiçbir işe yaramaz; bu, "iş fikri olursa kapitale gerek yok" demek değildir, ama iş fikrini görmezden gelerseniz, insanların mesela *sömürmek için üretim yaptığı* gibi amorf fikirler üretirsiniz.

İş fikri, yani, herhangi bir problemi şahsi menfaat karşılığı çözme isteğı. Menfaati ortadan kaldırınca, *iş fikrini* de ortadan kaldırmış oluyorsunuz, asıl mesele üretim araçlarının kimin olduğu değil, gerçekte kimin iş fikrine hayat verebildiğı

ama daha fazla uzatmayalım, hanım uzun yazınca kızıyor, onun için böylece kalsın.

Napolyon'un sözüyle alakalı asıl önemli konu *gerçekten böyle mi?* sorusu. İnsanları harekete geçirmek için korku ve öz-menfaatten başka bir araç yok mu?

Bilinç geliyor aklıma. Herkesi doktrine edersen, dersin ki, *sen çalışmazsan hepimiz aç kalırız, iyi bir insan, toplum için çalışır* ve sair yollu *gaz* verirsen ve o da *yerse* (ki aslında pek de normal değil bu) çalışabilir. Ta ki, birilerinin bu bilinçte olmadığını ve inandığı *dinin* münafıklarının kaytararak yaşayabildiğini görünceye kadar. Dikkat ediniz, korku yok, menfaat yok ve birilerini yapması gerekeni yapmazken gördünüz... Ne yaparsınız?

Menfaatin geri dönüşü: bu sefer kaytarmak olarak. Bilinç sistemi de, herkesi her şeye inandırmak mümkün olmadığı ve doktrine inanmayanların korkması yaptığımız kabullere aykırı olduğu için; tembelliği *menfaat* haline getirip, sonunda bazılarının pek sevdiği *yoklukta eşitlik* ilkesince sistemin çöküşü...

Başka ne olabilir?

Ahlak. Evet, belki. İnsanların ahlakına bu kadar güvenebilmek istiyorum, ama hayır, menfaat sözkonusu olduğunda ahlakı bir tarafa atan o kadar çok insan gördüm ki, inanmıyorum. Bir de bu ahlakın rasyonel olması gerek, malum, dini bir ahlak pek de makbul sayılmıyor, rasyonel bir ahlak olur mu, olmaz mı tartışmasından öte, rasyonel ahlakın korku ve menfaat dışında ne gibi bir temeli olacağını düşününce yeniden aynı yere dönüyoruz. İnsanlar ahlaklı davranmayı menfaatleri gereği veya dışlanma korkusundan sürdürüyor olabilir, bu bize ahlakın bu ikisinden ayrı bir *muharrik* olamayacağını gösteriyor.

Ahlakın başka kaynağı yok mu? Din var. İnsanların dünyevi menfaatlerinden uhrevi menfaatleri için vazgeçmeleri gayet makul. Gerçi zamanımızın esen rüzgarları *öte dünya* diye bir yerin olmadığını, bu dünyada ne yaşarsak yanımıza kalacağını söylüyor ama benim gibi eski kafalılar ve modası geçmişleri *Allah rızası için* harekete geçirebilirsiniz.

Bu da dinlerin insanı günümüzün *ideolocilerinden* daha iyi tanıdığının göstergesi. İnsanla kavga etmiyor, ona *menfaatinden vazgeç, çünkü menfaat kötüdür* demiyor, sadece *komşun açken tok yatma, yoksa Allah seni cennetine almaz* diyor, çoğu gerçekten inanmasa da, dinin temelinde herkesin bildiği, anladığı cinsten bir menfaat olduğu, ama bu menfaat de hayatın dışında olduğu ve sonsuz olduğu için, günümüzün *müthiş fikirlerinden* daha işe yarayan bir fikir.

Aptalca diyecek benim akıllı rasyonellerim, *aptalca*, evet, yüzyıllardır o aptallık sayesinde olabildik, *birazcık* bile iyi olduysak.

Zamanında dindişi ve *sürdürülebilir* bir ahlak konusuna çok kafa yordum. İnsanların bazısı, *hem ateistim, hem ahlaklıyım ya* diye itiraz ediyor, evet, güzel bir itiraz ancak mesele ortada herkese yetecek kaynak olduğunda ve kavga etmek, o kaynakları tüketmekten daha zor olduğunda ahlaklı olmak meselesi değil; o kaynaklar ortada olmadığına ahlaklı kalmak meselesi.

Aç olacaksın ve çalmayacaksın, karnın tokken çalmıyorsan, henüz gerçek sınavla karşılaşmamışsın demektir.

Aklıma yukarda yazdıklarına *ama biz zaten çalışılan bir dünya istemiyoruz* diyen tembel solcu ile *burjuva ahlakı bizim meselemiz değil, açken çalarız* diyen hırsız solcu geldi.

Tembel solcu ne kadar zamanda hırsız solcuya dönüşür bilmiyorum, ancak hırsız solcunun sonunda yoldaşlarının leşlerini yemek zorunda kalacağını bilirim.

Patronları yaktıktan sonra sıra anlamadıkları ve kendini *bişey sanan* siz sayın yoldaşlara gelecek, hangi ateşe odun taşıdığınızı inşallah hiçbir zaman anlamak zorunda kalmazsınız.

Evet, menfaat yoksa korku var, korku da yoksa, *ebedi ve kanlı cennet*.